



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. kovo 12 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Viešieji pirkimai — Direktyvos 89/665/EEB ir 2004/18/EB — Vienodo požiūrio ir skaidrumo principai — Konkursą laimėjusio dalyvio sąsaja su perkančiosios organizacijos ekspertais — Pareiga atsižvelgti į šią sąsają — Eksperto šališkumo įrodinėjimo pareiga — Tokio šališkumo poveikio nebuvimas galutiniam vertinimo rezultatui — Apskundimo terminas — Abstrakčių sutarties sudarymo kriterijų ginčijimas — Šių kriterijų paaiškėjimas pranešus išsamius sutarties sudarymo motyvus — Pasiūlymų atitikties techninėms specifikacijoms laipsnis kaip vertinimo kriterijus“

Byloje C-538/13

dėl Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (Lietuva) 2013 m. spalio 9 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2013 m. spalio 14 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

eVigilo Ltd

prieš

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentą prie Vidaus reikalų ministerijos,

palaikomą:

UAB „NT Service“,

UAB „HNIT-Baltic“,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kuriį sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai C. Vajda, A. Rosas, E. Juhász (pranešėjas) ir D. Šváby,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *eVigilo Ltd*, atstovaujamos advokatės J. Puškorienės,

* Proceso kalba: lietuvių.

- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos, atstovaujamo R. Baniulio,
- UAB „NT Service“ ir UAB „HNIT-Baltic“, atstovaujamų advokato D. Soloveičiko,
- Lietuvos vyriausybės, atstovaujamos D. Kriaučiūno, K. Dieninio ir V. Kazlauskaitės-Švenčionienės,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos K. Paraskevopoulou ir V. Stroumpouli,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Steiblytės ir A. Tokár,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo (OL L 395, p. 33; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 1 t., p. 246), iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB (OL L 335, p. 31; toliau – Direktyva 89/665), 1 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132) 2 straipsnio, 44 straipsnio 1 dalies ir 53 straipsnio 1 dalies a punkto išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *eVigilo Ltd* (toliau – *eVigilo*) ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – perkančioji organizacija) ginčą dėl konkurso dalyvių pasiūlymų vertinimo vykstant viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūrai.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje nustatyta:

„Valstybės narės turi imtis reikiamų priemonių užtikrinti, kad sutarčių, kurias apima Direktyvos 2004/18/EB taikymo sritis, atveju perkančiųjų organizacijų priimti sprendimai galėtų būti veiksmingai ir visų pirma kuo greičiau peržiūrėti šios direktyvos 2–2f straipsniuose nurodytomis sąlygomis remiantis tuo, kad tokiais sprendimais buvo pažeisti viešuosius pirkimus reglamentuojantys Bendrijos teisės aktai arba nacionalinės taisyklės, kuriomis tie teisės aktai perkeliama į nacionalinę teisę.“

- 4 Direktyvos 2004/18 2 ir 46 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(2) Sutartys, sudarytos valstybėse narėse valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijų arba kitų viešosios teisės reguliuojamų subjektų vardu, turi atitikti Sutartyje numatytus principus, ypač laisvo prekių judėjimo, įsisteigimo laisvės ir laisvo paslaugų judėjimo, bei iš jų kylančius principus, pavyzdžiui, lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principus. Tačiau viešosioms [viešojo pirkimo] sutartims, kurių vertė viršija tam

tikrą sumą, šių principų pagrindu patartina nustatyti [nustatyti] nacionalinių procedūrų, sudarant tokias sutartis, derinimą Bendrijos mastu, kad būtų užtikrintas šių principų veiksmingumas ir sudarytos sąlygos konkurencijai atliekant viešuosius pirkimus. [Todėl] šios derinimo nuostatos turėtų būti aiškinamos remiantis tiek minėtomis taisyklėmis ir principais, tiek ir kitomis Sutarties nuostatomis.

<...>

- (46) Sutartys turėtų būti sudaromos remiantis objektyviais kriterijais, kurie užtikrintų skaidrumo, nediskriminavimo ir lygiateisiškumo principų laikymąsi ir garantuotų, kad pasiūlymai būtų vertinami veiksmingos konkurencijos sąlygomis. Todėl atitinkamai reikėtų leisti taikyti tik du sutarties sudarymo kriterijus: „žemiausios kainos“ ir „ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo“.

Norint užtikrinti, kad, sudarant sutartis, būtų laikomasi lygiateisiškumo principo, reikėtų nustatyti būtiną teismineje praktikoje nusistovėjusią sąlygą – užtikrinti reikiamą skaidrumą, kad kiekvienas dalyvis būtų tinkamai informuotas apie kriterijus ir tvarkas, kurios bus taikomos nustatant ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą. Todėl perkančiųjų organizacijų pareiga yra tinkamu laiku nurodyti sutarties sudarymo kriterijus ir kiekvieno kriterijaus lyginamąjį svorį, kad dalyviai, rengdami pasiūlymus, būtų apie juos informuoti. <...>

Perkančiosios organizacijos, pasirinkdamos sutarčiai sudaryti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, įvertina, kurio pasiūlymo kainos ir kokybės santykis yra geriausias. Šiam tikslui jos nustato ekonominius ir kokybės kriterijus, kuriais remiantis kaip visuma, perkančioji organizacija galėtų nustatyti ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą. Šių kriterijų nustatymas priklauso nuo sutarties objekto, kadangi jie turėtų padėti įvertinti kiekvieno pasiūlymo įvykdymo lygį sutarties objekto atžvilgiu, kaip yra apibrėžta techninėse specifikacijose, ir nustatyti kiekvieno pasiūlymo kainos ir kokybės santykį.

<...>

- 5 Pagal Direktyvos 2004/18 2 straipsnį:

„Perkančiosios organizacijos ūkio subjektams taiko vienodas sąlygas, jų nediskriminuoja ir veikia skaidriai.“

- 6 Šios direktyvos 44 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Sutartys sudaromos remiantis kriterijais, apibrėžtais 53 ir 55 straipsniuose, atsižvelgiant į 24 straipsnį, perkančiajai organizacijai patikrinus ūkio subjektų, neatmestų remiantis 45 ir 46 straipsniais, tinkamumą remiantis ekonomiais ir finansiniais kriterijais, profesinėmis ir techninėmis žiniomis arba sugebėjimais, apibrėžtais 47–52 straipsniuose, ir, jei reikia, taikant nediskriminacines taisykles ir kriterijus, nurodytus 3 dalyje.“

- 7 Minėtos direktyvos 53 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta:

„Nepažeidžiant nacionalinių įstatymų ar kitų teisės aktų dėl atlygio už tam tikras paslaugas, kriterijai, kuriais remiantis perkančiosios organizacijos sudaro sutartį, yra šie:

- a) kai sutartis sudaroma, perkančiajai organizacijai išsirenkant ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą, tai – įvairūs kriterijai, susiję su atitinkamos sutarties dalyku, pavyzdžiui, kokybė, kaina, techniniai privalumai, estetinės ir funkcinės charakteristikos, aplinkosaugos charakteristikos, eksploatacinės sąnaudos, ekonomiškumas, garantinis aptarnavimas ir techninė pagalba, pristatymo data, pristatymo laikotarpis arba užbaigimo laikotarpis“.

Lietuvos teisė

- 8 1996 m. rugpjūčio 13 d. Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. VIII-1210 (*Žin.*, Nr. 84-2000, 1996 m.) (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) 2 straipsnio 17 dalyje numatyta:

„Nešališkumo deklaracija – Viešųjų pirkimų komisijos nario ar eksperto pareiškimas raštu, kad jis nešališkas tiekėjams.“

- 9 Šio įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje nurodyta:

„Kiekvienas Komisijos narys ir ekspertas gali dalyvauti Komisijos darbe tik prieš tai pasirašęs nešališkumo deklaraciją ir konfidencialumo pasižadėjimą.“

- 10 Šio įstatymo 3 straipsnio „Pagrindiniai pirkimų principai ir jų laikymasis“ 1 dalyje numatyta:

„Perkančioji organizacija užtikrina, kad atliekant pirkimo procedūras ir nustatant laimėtoją būtų laikomasi lygiateisiškumo, nediskriminavimo, abipusio pripažinimo, proporcingumo ir skaidrumo principų.“

- 11 To paties įstatymo 90 straipsnyje numatyta:

„Prekės, paslaugos ar darbai perkami iš to tiekėjo, kuris pateikė ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą arba pasiūlė mažiausią kainą pagal šio įstatymo 39 straipsnio 7 dalyje nurodyta tvarka atlikto pasiūlymų vertinimo rezultatus. Perkant prekes, paslaugas ar darbus pateikti pasiūlymai gali būti vertinami remiantis ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo arba mažiausios kainos kriterijumi, arba pagal perkančiosios organizacijos pirkimo dokumentuose nustatytus su pirkimo objektu susijusius kriterijus, kurie negali nepagrįstai ir neobjektyviai riboti tiekėjų galimybių dalyvauti pirkime ar nesudaro išskirtinių sąlygų konkreitiems tiekėjams, pažeidžiant šio įstatymo 3 straipsnio 1 dalyje nustatytus reikalavimus.“

- 12 Nuo 2009 m. rugsėjo 1 d. iki 2010 m. kovo 2 d. aktualios Viešųjų pirkimų įstatymo redakcijos 39 straipsnio 7 dalyje buvo nustatyta:

„Perkančioji organizacija, norėdama priimti sprendimą dėl laimėjusio pasiūlymo, turi:

- 1) pagal pirkimo dokumentuose nustatytus vertinimo kriterijus ir tvarką nedelsdama įvertinti pateiktus dalyvių pasiūlymus ir nustatyti preliminarią pasiūlymų eilę (išskyrus atvejus, kai pasiūlymą pateikti kviečiamas tik vienas tiekėjas arba pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas). Preliminari pasiūlymų eilė nustatoma ekonominio naudingumo mažėjimo arba kainų didėjimo tvarka. Tais atvejais, kai taikomas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus ir kelių tiekėjų pasiūlymų ekonominis naudingumas yra vienodas, sudarant preliminarią pasiūlymų eilę pirmesnis į šią eilę įrašomas tiekėjas, kurio vokas su pasiūlymais įregistruotas ar pasiūlymas elektroninėmis priemonėmis pateiktas anksčiausiai. Tais atvejais, kai pasiūlymų vertinimo kriterijus yra pasiūlyta mažiausia kaina ir keli pasiūlymai pateikiami vienodomis kainomis, sudarant preliminarią pasiūlymų eilę pirmesnis į šią eilę įrašomas tiekėjas, kurio vokas su pasiūlymais įregistruotas ar pasiūlymas elektroninėmis priemonėmis pateiktas anksčiausiai;
- 2) nedelsdama pranešti kiekvienam pasiūlymą pateikusiam dalyviui apie preliminarią pasiūlymų eilę, o dalyviui, kurio pasiūlymas neįrašytas į šią eilę, – ir jo pasiūlymo atmetimo priežastis, įskaitant pasiūlymo atmetimą dėl nelygiavertiškumo ar neatitikimo perkančiosios organizacijos nustatytų norimo rezultato apibūdinimo ir funkcinų reikalavimų, kaip nurodyta šio įstatymo 25 straipsnyje;

3) patvirtinti pasiūlymų eilę ir priimti sprendimą dėl laimėjusio pasiūlymo tik tada, kai šio įstatymo nustatyta tvarka išnagrinėtos pasiūlymus pateikusių dalyvių pretenzijos ir ieškiniai (jeigu tokių buvo gauta), bet ne anksčiau kaip po 10 dienų nuo pranešimo apie preliminarią pasiūlymų eilę išsiuntimo dalyviams dienos.“

13 Nuo 2010 m. kovo 2 d. aktualios Viešųjų pirkimų įstatymo redakcijos 39 straipsnio 7 dalis suformuluota taip:

„Perkančioji organizacija, norėdama priimti sprendimą sudaryti pirkimo sutartį, turi pagal pirkimo dokumentuose nustatytus vertinimo kriterijus ir tvarką nedelsdama įvertinti pateiktus dalyvių pasiūlymus, šio įstatymo 32 straipsnio 8 dalyje nustatytu atveju patikrinti tiekėjo, kurio pasiūlymas pagal vertinimo rezultatus gali būti pripažintas laimėjusiu, atitiktį minimaliems kvalifikaciniams reikalavimams, nustatyti pasiūlymų eilę (išskyrus atvejus, kai pasiūlymą pateikti kviečiamas tik vienas tiekėjas arba pasiūlymą pateikia tik vienas tiekėjas) ir laimėjusį pasiūlymą. Pasiūlymų eilė nustatoma ekonominio naudingumo mažėjimo arba kainų didėjimo tvarka. Tais atvejais, kai taikomas ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus ir kelių tiekėjų pasiūlymų ekonominis naudingumas yra vienodas arba kai pasiūlymų vertinimo kriterijus yra pasiūlyta mažiausia kaina ir keli pasiūlymai pateikiami vienodomis kainomis, sudarant pasiūlymų eilę pirmesnis į šią eilę įrašomas tiekėjas, kurio vokas su pasiūlymais įregistruotas ar pasiūlymas elektroninėmis priemonėmis pateiktas anksčiausiai.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

14 2010 m. sausio 22 d. perkančioji organizacija paskelbė atvirą konkursą „Gyventojų perspėjimo ir informavimo, naudojant viešųjų judriojo telefono ryšių paslaugų teikėjų tinklų infrastruktūrą, sistemos pirkimas“; jam vykstant *eVigilo* kartu su UAB ERP ir UAB „Inta“ pateikė pasiūlymą. Pasiūlymą pateikė ir kitas konsorciumas, kurį sudarė UAB „NT Service“ ir UAB „HNIT-Baltic“.

15 Kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jo nagrinėjamoje byloje sutarties vertė yra 14 998 972,45 LTL (t. y. apie 4 344 002 EUR), taigi, nagrinėjamas konkursas susijęs su pirkimu, kuris patenka į direktyvų 2004/18 ir 89/665 taikymo sritį.

16 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad konkurso sąlygų 67 punkte kaip vertinimo kriterijai nurodyti bendra minėtos perspėjimo sistemos kaina ir kartu su tiekėju projekte dalyvaujančių operatorių skaičius, taip pat bendrieji ir funkciniai reikalavimai. Pastarieji apima techninio ir architektūrinio sprendimo pagrįstumą, funkcinių elementų detalumą ir jų atitiktį techninėms specifikacijoms ir perkančiosios organizacijos poreikiams, siūlomos sistemos integralumą ir suderinamumą su perkančiosios organizacijos eksploatuojama informacine ir technine infrastruktūra, sistemos funkcionalumo galimybių išplėtimą ir jų pagrindimą, taip pat projekto įgyvendinimo strategiją, valdymo plano efektyvumą, kokybės užtikrinimo kontrolės priemonių aprašymą ir projekto komandos apibūdinimą.

17 Išnagrinėjusi šešių ekspertų atliktą techninių pasiūlymų vertinimą, perkančiosios organizacijos viešojo pirkimo komisija pritarė tokio vertinimo rezultatams. 2010 m. lapkričio 4 d. perkančioji organizacija pranešė tiekėjams šio vertinimo rezultatus.

18 2010 m. lapkričio 2 d. *eVigilo* pareiškė pirmą ieškinį dėl šios viešojo pirkimo sutarties sudarymo procedūros teisėtumo, kuriame, be kita ko, ginčijo nepakankamai aiškias konkurso sąlygas.

19 Šis ieškiny buvo patikslintas 2010 m. gruodžio 20 d., nurodant tariamus ekspertų vertinimo trūkumus ir tokio vertinimo rezultatų nepagrįstumą.

- 20 2011 m. sausio 31 d. pareikštame antrame ieškinyje *eVigilo* ginčijo perkančiosios organizacijos veiksmų teisėtumą tvirtindama, kad trečiųjų asmenų pasiūlymas turėjo būti atmestas, nes jame nurodyta kaina viršijo nagrinėjamam projektui skirtą finansavimą.
- 21 2011 m. kovo 8 d. perkančioji organizacija sudarė sutartį su UAB „NT Service“ ir UAB „HNIT-Baltic“, nors *eVigilo* ginčai su perkančiąja organizacija dar nebuvo baigti nagrinėti.
- 22 2012 m. kovo 19 d. *eVigilo* papildė pirmą ieškinį dėl pasiūlymų vertinimo teisėtumo patikslindama argumentus, susijusius su skelbime apie konkursą pateikta netinkama ekonominio naudingumo vertinimo kriterijų apibrėžtimi.
- 23 2012 m. balandžio 10 d. *eVigilo* dar kartą papildė pirmą ieškinį ir nurodė naujas aplinkybes, susijusias su pasiūlymų vertinusių ekspertų šališkumu ir galinčias patvirtinti profesinius santykius tarp minėtų ekspertų ir trečiųjų asmenų pasiūlyme nurodytų specialistų.
- 24 Ji tvirtino, kad konkurso laimėtojų pasiūlyme nurodyti specialistai ir trys iš šešių perkančiosios organizacijos ekspertų, rengusių pirkimo sąlygas ir vertinusių pasiūlymus, kartu dirbo Kauno technologijos universitete.
- 25 Pirmosios ir apeliacinės instancijų teismai atmetė atitinkamai *eVigilo* ieškinius ir apeliacinį skundą.
- 26 Kasaciniame skunde, kurį pateikė Lietuvos Aukščiausiajam Teismui, *eVigilo* nurodo, kad minėti teismai klaidingai įvertino sąsajas tarp konkurso laimėtojų nurodytų specialistų ir perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų. Ji taip pat teigia, kad tokiu būdu šie teismai neatsižvelgė į ekspertų šališkumą.
- 27 Be to, *eVigilo* tvirtina, kad perkančioji organizacija nustatė labai abstrakčius ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijus, visų pirma „atitikties perkančiosios organizacijos poreikiams“ kriterijų, turėjusį įtakos tiekėjų pasiūlymams ir perkančiosios organizacijos atliktam pasiūlymų vertinimui. Ji teigia, kad galėjo suprasti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo nustatymo kriterijus tik tada, kai perkančioji organizacija nurodė jai išsamius atsisakymo sudaryti su ja sutartį motyvus. Taigi, apskundimo terminas turėjo būti pradėtas skaičiuoti tik nuo tokio pranešimo dienos.
- 28 Perkančiosios organizacijos ir konkurso laimėtojų teigimu, pirmosios ir apeliacinės instancijų teismai teisingai konstatavo, kad *eVigilo* turėjo ne tik nurodyti objektyvias sąsajas tarp konkurso laimėtojų specialistų ir pasiūlymų vertinusių ekspertų, bet ir įrodyti subjektyvųjį ekspertų šališkumo faktą. Jie taip pat teigia, kad *eVigilo* per vėlavai ėmė ginčyti ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo vertinimo kriterijų teisėtumą.
- 29 Perkančioji organizacija ir konkurso laimėtojai taip pat nesutinka su teiginiu, kad minėti viešojo pirkimo sutarties sudarymo kriterijai apibrėžti netinkamai, atsižvelgiant į tai, kad iki galutinio pasiūlymų pateikimo termino *eVigilo* jų neginčijo ir neprašė jų paaiškinti.
- 30 Šiomis aplinkybėmis Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Europos Sąjungos viešųjų pirkimų teisės normos – [Direktyvos 89/665] 1 straipsnio 1 dalies trečioji pastraipa, kurioje [įtvirtinti] tiekėjų pažeistų teisių gynybos veiksmingumo ir operatyvumo principai, bei [Direktyvos 2004/18] 2 straipsnis, kuriame nurodyti tiekėjų vienodo požiūrio ir skaidrumo principai, taip pat šios direktyvos 44 straipsnio [1 dalies] ir 53 straipsnio 1 dalies

a punktas, kuriuose nustatyta sutarties sudarymo su ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą pateikusių tiekėju tvarka, – kartu ar atskirai (bet jomis neapsiribojant) turi būti suprantamos ir aiškinamos taip, kad:

- a) tiekėjui, sužinojusiam apie galimą reikšmingą kito dalyvio sąsają (ryšį) su perkančiosios organizacijos pasitelktais ekspertais, vertinusiiais pasiūlymus, ir (ar) šio dalyvio galimą išskirtinę padėtį dėl prieš tai vykdytų su ginčo pirkimu susijusių parengiamųjų darbų, ir kai dėl šių aplinkybių perkančioji organizacija nesiėmė jokių veiksmų, tik ši informacija pakankama pagrįsti reikalavimą peržiūros institucijai perkančiosios organizacijos veiksmus, neužtikrinusius procedūrų skaidrumo ir objektyvumo, pripažinti neteisėtais, papildomai iš ieškovo nereikalaujant konkrečiai įrodyti ekspertų šališko elgesio[,]
- b) peržiūros institucija, nustačiusi ieškovo pirmiau nurodyto reikalavimo pagrindų pagrįstumą, sprendama dėl jų padarinių pirkimo rezultatams, neprivalo atsižvelgti į aplinkybę, kad tiekėjų pasiūlymų vertinimo rezultatai iš esmės būtų tie patys, jei tarp pasiūlymus vertinusių ekspertų nebūtų šališkų vertintojų[,]
- c) tiekėjas apie pirkimo sąlygose abstrakčiai įtvirtintų pagal kokybinius parametrus suformuluotų ekonomiškai naudingiausio pasiūlymo kriterijų (pvz., integralumas, suderinamumas su perkančiosios organizacijos poreikiais), dėl kurių jis iš esmės galėjo pateikti pasiūlymą, turinį [galutinai] supranta tik tada, kai pagal juos perkančioji organizacija įvertino dalyvių pasiūlymus ir suinteresuotiems asmenims pateikė išsamią informaciją apie priimtų sprendimų motyvus, ir tik nuo šio momento šiam tiekėjui gali būti taikomi nacionalinėje teisėje įtvirtinti naikinamieji peržiūros procedūros terminai?

2. Ar [Direktyvos 2004/18] 53 straipsnio 1 dalies a punktas, kartu taikomas su šios direktyvos 2 punkte įtvirtintais sutarties sudarymo principais, turi būti suprantamas ir aiškinamas taip, kad perkančiosioms organizacijoms draudžiama nustatyti tokią tiekėjų pasiūlymų vertinimo tvarką (bei ją taikyti), pagal kurią pasiūlymų vertinimo rezultatai priklauso nuo to, kaip išsamiai tiekėjai pagrindė jų pasiūlymų atitiktį pirkimo dokumentų reikalavimams, t. y. kuo išsamiau (plačiau) tiekėjas aprašė pasiūlymo atitiktį pirkimo sąlygoms, tuo didesne balų suma bus įvertintas jo pasiūlymas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo a ir b punktų

- 31 Pirmojo klausimo a ir b punktais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Direktyvos 2004/18 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jie draudžia konstatuoti, jog konkurso dalyvių pasiūlymai įvertinti neteisėtai, remiantis vien tuo, kad tarp konkurso laimėtojo ir pasiūlymus vertinusių perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų buvo reikšmingų sąsajų, nenagrinėjant kitų su procedūra susijusių elementų, įskaitant tai, kad šių ekspertų eventualus šališkumas nebūtų turėjęs poveikio sprendimui dėl sutarties sudarymo, ir nereikalaujant iš konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmetas, konkrečiai įrodyti, kad šie ekspertai elgėsi šališkai.
- 32 Direktyvos 2004/18 2 straipsnyje „Sutarčių sudarymo principai“ numatyta, kad „[p]erkančiosios organizacijos ūkio subjektams taiko vienodas sąlygas, jų nediskriminuoja ir veikia skaidriai“.

- 33 Pagal vienodo požiūrio į konkurso dalyvius principą, kurio tikslas skatinti sveikos ir veiksmingos konkurencijos tarp viešajame pirkime dalyvaujančių įmonių plėtrą, visi konkurso dalyviai turi turėti vienodas galimybes suformuluoti savo pasiūlymus, o tai reiškia, kad visų konkuruojančių subjektų pasiūlymams turi būti taikomos vienodos sąlygos (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, 110 punktą ir Sprendimo *Cartiera dell'Adda*, C-42/13, EU:C:2014:2345, 44 punktą).
- 34 Iš jo kylančia skaidrumo pareiga iš esmės siekiama užtikrinti perkančiosios organizacijos favoritizmo ir savivalės tam tikrų konkurso dalyvių arba tam tikrų pasiūlymų atžvilgiu nebuvimą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Komisija / CAS Succhi di Frutta*, EU:C:2004:236, 111 punktą ir Sprendimo *Cartiera dell'Adda*, EU:C:2014:2345, 44 punktą).
- 35 Interesų konfliktas kelia pavojų, kad perkančioji organizacija vadovausis su nagrinėjamu pirkimu nesusijusiais kriterijais ir vien dėl to pirmenybę teiks kuriam nors konkurso dalyviui. Taigi, toks interesų konfliktas gali lemti Direktyvos 2004/18 2 straipsnio pažeidimą.
- 36 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad dėl aplinkybės, jog perkančioji organizacija paskyrė ekspertus, kuriems pavedė jos vardu įvertinti pateiktus pasiūlymus, neišnyksta jos atsakomybė laikytis Sąjungos teisės reikalavimų (šiuo klausimu žr. Sprendimo *SAG ELV Slovensko ir kt.*, C-599/10, EU:C:2012:191, 23 punktą).
- 37 Siekiant nustatyti, ar ekspertas buvo šališkas, pirmiausia reikia įvertinti faktines aplinkybes ir įrodymus, o tai turi padaryti perkančiosios organizacijos ir administracinės arba teisminės kontrolės institucijos.
- 38 Pabrėžtina, kad nei Direktyvoje 89/665, nei Direktyvoje 2004/18 nėra konkrečių ši klausimą reglamentuojančių nuostatų.
- 39 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką, nesant Sąjungos teisės nuostatų konkrečioje srityje, kiekviena valstybė narė turi nustatyti administracinės procedūros ir teismo proceso taisykles, skirtas asmenų teisių, kylančių iš Sąjungos teisės, apsaugai užtikrinti. Vis dėlto šios procesinės taisyklės neturi būti mažiau palankios nei taikomos panašioms ieškiniams dėl teisių, kylančių iš nacionalinės teisės sistemos, apsaugos (lygiavertiškumo principas) ir dėl jų naudojimosi Sąjungos teisės sistemoje nustatytomis teisėmis neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas (veiksmingumo principas) (žr. Sprendimo *Club Hotel Loutraki ir kt.*, C-145/08 ir C-149/08, EU:C:2010:247, 74 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 40 Visų pirma procesinės kreipimosi į teismą normos, skirtos apsaugoti teisėms, kurios Sąjungos teisės suteiktos kandidatams ir konkurso dalyviams, patyrusiems žalos dėl perkančiųjų organizacijų sprendimų, neturi pakenkti Direktyvos 89/665 veiksmingumui (žr. Sprendimo *Uniplex (UK)*, C-406/08, EU:C:2010:45, 27 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).
- 41 Pagal šiuos principus paprastai nedraudžiama, kad valstybėse narėse eksperto šališkumą galima būtų įrodyti remiantis vien objektyvia situacija, siekiant užkirsti kelią bet kokiam pavojui, kad viešoji perkančioji organizacija vadovausis su nagrinėjamu pirkimu nesusijusiais kriterijais ir vien dėl to pirmenybę teiks kuriam nors konkurso dalyviui.
- 42 Kiek tai susiję su šio fakto įrodinėjimo taisyklėmis, pažymėtina, kad pagal Direktyvos 2004/18 2 straipsnį perkančiosios organizacijos ūkio subjektams turi taikyti vienodas sąlygas, jų nediskriminuoti ir veikti skaidriai. Iš to matyti, kad joms priskirtas aktyvus vaidmuo taikant šiuos viešojo pirkimo sutarčių sudarymo principus.
- 43 Ši pareiga atitinka pačią direktyvų, kurios reglamentuoja viešojo pirkimo sutarčių sudarymo tvarką, esmę (žr. Sprendimo *Michaniki*, C-213/07, EU:C:2008:731, 45 punktą), o tai reiškia, kad perkančioji organizacija bet kuriuo atveju privalo patikrinti, ar egzistuoja interesų konfliktai, ir imtis tinkamų

priemonių, skirtų jiems išvengti, nustatyti ir pašalinti. Su tokiu aktyviu vaidmeniu nesuderinama ieškovei nustatyta pareiga vykstant apskundimo procedūrai konkrečiai įrodyti perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų šališkumą. Toks sprendimas taip pat pažeistų veiksmingumo principą ir Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečioje pastraipoje įtvirtintą veiksmingos peržiūros reikalavimą, atsižvelgiant, be kita ko, į tai, kad konkurso dalyvis paprastai negali turėti prieigos prie informacijos ir įrodymų, kurie jam leistų įrodyti tokį šališkumą.

- 44 Taigi, jeigu konkurso dalyvis, kurio pasiūlymas atmestas, pateikia objektyvios informacijos, keliančios abejonių dėl perkančiosios organizacijos eksperto nešališkumo, būtent ši perkančioji organizacija turi išnagrinėti visas reikšmingas aplinkybes, kurios lėmė sprendimo dėl sutarties sudarymo priėmimą, kad būtų išvengta interesų konflikto, jis būtų nustatytas ir pašalintas, ir prireikus prašyti šalių pateikti tam tikros informacijos ir įrodymų.
- 45 Jeigu pasitvirtintų informacija, t. y. pagrindinėje byloje išdėstyti teiginiai dėl perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų ir konkursą laimėjusių įmonių specialistų sąsajų, be kita ko, aplinkybė, kad šie asmenys kartu dirba tame pačiame universitete, priklauso tai pačiai mokslinei grupei arba tame universitete juos sieja pavaldumo santykiai, ją reikėtų laikyti objektyvia informacija, dėl kurios perkančioji organizacija arba prireikus administracinės ar teisminės kontrolės institucijos turi pradėti išsamų tyrimą.
- 46 Su sąlyga, kad bus laikomasi Sąjungos teisėje nustatytų įpareigojimų, ir konkrečiai tų, kurie nurodyti šio sprendimo 43 punkte, „šališkumo“ sąvoka ir jo nustatymo kriterijai turi būti apibrėžti nacionalinėje teisėje. Tai taikytina ir taisyklėms, susijusioms su eventualaus šališkumo teisiniais padariniais. Taigi, būtent nacionalinėje teisėje turi būti nustatyta, ar ir kiek kompetentingos administracinės ir teisminės valdžios institucijos privalo atsižvelgti į aplinkybę, kad eventualus ekspertų šališkumas nebūtų turėjęs poveikio sprendimui dėl sutarties sudarymo.
- 47 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmojo klausimo a ir b punktus reiki atsakyti taip: Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Direktyvos 2004/18 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jie iš principo nedraudžia konstatuoti, jog konkurso dalyvių pasiūlymai įvertinti neteisėtai, remiantis vien tuo, kad tarp konkurso laimėtojo ir pasiūlymus vertinusių perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų buvo reikšmingų sąsajų. Perkančioji organizacija bet kuriuo atveju privalo patikrinti, ar egzistuoja interesų konfliktai, ir imtis tinkamų priemonių, skirtų jiems išvengti, nustatyti ir pašalinti. Nagrinėjant ieškinį, kuriuo siekiama panaikinti sprendimą dėl sutarties sudarymo remiantis ekspertų šališkumu, iš konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmestas, negalima reikalauti konkrečiai įrodyti, kad ekspertų elgesys buvo šališkas. Iš esmės būtent nacionalinėje teisėje turi būti nustatyta, ar ir kiek kompetentingos administracinės ir teisminės valdžios institucijos privalo atsižvelgti į aplinkybę, kad eventualus ekspertų šališkumas būtų turėjęs poveikį sprendimui dėl sutarties sudarymo ar nebūtų jo turėjęs.

Dėl pirmojo klausimo c punkto

- 48 Pirmojo klausimo c punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Direktyvos 2004/18 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais reikalaujama, jog konkurso dalyvis, kuris galėjo suprasti konkurso sąlygas tik tada, kai, įvertinusi pasiūlymus, perkančioji organizacija pateikė išsamią informaciją apie savo sprendimo motyvus, turėtų teisę apskusti konkurso teisėtumą pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam terminui.
- 49 Šis klausimas susijęs su nacionalinėje teisėje numatytu naikinamuoju terminu, per kurį galima apskusti konkurso teisėtumą. Jis paremtas prielaida, kad suinteresuotieji konkurso dalyviai gali pasinaudoti apskundimo teise vykstant konkursui ir ji jiems suteikia galimybę ginčyti tokio konkurso teisėtumą. Šis

klausimas pateiktas siekiant išsiaiškinti, ar dėl naikinamojo termino praleidimo suinteresuotojo konkurso dalyvio ieškinys dėl konkurso teisėtumo, kurį jis pareiškė prieš jam pranešant apie nagrinėjamos viešojo pirkimo sutarties sudarymą, tampa negalimas.

- 50 Šiuo atžvilgiu konstatuotina, kad Direktyvos 89/665 nuostatomis, skirtomis konkurso dalyviams apsaugoti nuo perkančiosios organizacijos savivalės, siekiama sustiprinti esamus mechanizmus, kad būtų užtikrintas veiksmingas Sąjungos taisyklių viešojo pirkimo sutarčių sudarymo srityje taikymas, ypač toje stadijoje, kai pažeidimus dar galima ištaisyti (Sprendimo *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 34 punktą ir jame nurodyta teismo praktika). Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 ir 3 dalimis reikalaujama veiksmingos peržiūros „pagal išsamias taisykles, kurias gali nustatyti valstybės narės“, ir ypač kuo greitesnio jos atlikimo šios direktyvos 2–2f straipsniuose nurodytomis sąlygomis.
- 51 Pagal Teisingumo Teismo praktiką protingų naikinamųjų apskundimo terminų nustatymas iš esmės atitinka Direktyvoje 89/665 nustatytą veiksmingumo reikalavimą, nes juo įgyvendinamas pagrindinis teisinio saugumo principas. Direktyva 89/665 siekiamo tikslo visiškai įgyvendinimui kiltų pavojus, jei kandidatams ir konkurso dalyviams būtų leidžiama bet kuriuo sutarties sudarymo procedūros momentu nurodyti sutarčių sudarymo taisyklių pažeidimus, taip perkančiąją organizaciją įpareigojant iš naujo pakartoti visą procedūrą tam, kad būtų pašalinti šie pažeidimai (Sprendimo *Universale-Bau ir kt.* C-470/99, EU:C:2002:746, 75 ir 76 punktai ir juose nurodyta teismo praktika; Sprendimo *Lämmerzahl*, C-241/06, EU:C:2007:597, 50 ir 51 punktai ir Sprendimo *Komisija / Airija*, C-456/08, EU:C:2010:46, 51 ir 52 punktai).
- 52 Pagal Teisingumo Teismo praktiką Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalyje nustatytas tikslas užtikrinti veiksmingos peržiūros egzistavimą, kai pažeidžiamos viešojo pirkimo sutarčių sudarymui taikomos nuostatos, gali būti įgyvendintas, tik jei numatyti apskundimo terminai bus skaičiuojami nuo datos, kai pareiškėjas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą minėtų nuostatų pažeidimą (žr. Sprendimo *Uniplex (UK)*, EU:C:2010:45, 32 punktą ir Sprendimo *Idrodinamica Spurgo Velox ir kt.*, C-161/13, EU:C:2014:307, 37 punktą).
- 53 Konstatuotina, kad sutarties sudarymo kriterijai turi būti nurodyti skelbime apie pirkimą arba pirkimo sąlygose, o tai, kad jie išdėstyti nesuprantamai arba nepakankamai aiškiai, gali reikšti Direktyvos 2004/18 pažeidimą.
- 54 Sprendimo *SIAC Construction* (C-19/00, EU:C:2001:553) 42 punkte Teisingumo Teismas nurodė, jog sutarties sudarymo kriterijai turi būti suformuluoti specifikacijose arba skelbime apie pirkimą taip, kad visi deramai informuoti ir įprastai rūpestingi konkurso dalyviai galėtų juos vienodai aiškinti.
- 55 Iš to matyti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti, ar atitinkamas konkurso dalyvis iš tikrųjų neturėjo galimybės suprasti nagrinjamų sutarties sudarymo kriterijų, ar vis dėlto jis turėjo juos suprasti taikant deramai informuoto ir įprastai rūpestingo konkurso dalyvio standartą.
- 56 Atliekant šią analizę reikia atsižvelgti į tai, kad atitinkamas konkurso dalyvis ir kiti konkurso dalyviai galėjo pateikti pasiūlymus ir kad prieš pateikdamas savo pasiūlymą atitinkamas konkurso dalyvis perkančiosios organizacijos neprašė pateikti paaiškinimų.
- 57 Jeigu iš šios analizės būtų matyti, kad pirkimo sąlygos konkurso dalyviui iš tikrųjų buvo nesuprantamos ir kad jis negalėjo jų apskusti per nacionalinėje teisėje numatytą terminą, jis gali jas apskusti iki paskutinės sprendimo dėl sutarties sudarymo apskundimo termino dienos.
- 58 Todėl į pirmojo klausimo c punktą reikia atsakyti taip: Direktyvos 89/665 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Direktyvos 2004/18 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais reikalaujama, jog deramai informuotas ir įprastai rūpestingas konkurso dalyvis, kuris galėjo suprasti konkurso sąlygas tik tada, kai, įvertinusi pasiūlymus, perkančioji organizacija

pateikė išsamią informaciją apie savo sprendimo motyvus, pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam terminui turėtų teisę apskųsti konkurso teisėtumą. Pasinaudoti tokia apskundimo teise jis gali iki paskutinės sprendimo dėl sutarties sudarymo apskundimo termino dienos.

Dėl antrojo klausimo

- 59 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 2004/18 2 straipsnį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais perkančiajai organizacijai leidžiama vykstant viešajam pirkimui konkurso dalyvių pateiktų pasiūlymų vertinimo kriterijumi laikyti tokių pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentuose įtvirtintiems reikalavimams laipsnį.
- 60 Direktyvos 2004/18 53 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta, kad ekonomiškai naudingiausią pasiūlymą perkančioji organizacija nustato remdamasi įvairiais kriterijais, susijusiais su atitinkamos sutarties dalyku, pavyzdžiui, kokybe, kaina, techniniais privalumais, estetinėmis ir funkcinėmis charakteristikomis, aplinkosaugos charakteristikomis, eksploatacinėmis sąnaudomis, ekonomiškumu, garantiniu aptarnavimu ir technine pagalba, pristatymo data, pristatymo laikotarpiu arba užbaigimo laikotarpiu.
- 61 Pagal teismo praktiką šis sąrašas, kaip matyti iš žodžio „pavyzdžiui“ vartojimo, nėra išsamus (žr. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C-368/10, EU:C:2012:284, 84 punktą).
- 62 Taigi, perkančioji organizacija turi teisę nustatyti kitus sutarties sudarymo kriterijus, jeigu jie susiję su sutarties dalyku ir nepažeidžia Direktyvos 2004/18 2 straipsnyje nustatytų principų.
- 63 Perkančioji organizacija juo labiau turi turėti tokią laisvę, nes ekonomiškai naudingiausias pasiūlymas nustatomas „perkančiajai organizacijai išsirenkant“.
- 64 Pagrindinėje byloje pasiūlymo atitikties pirkimo dokumentuose nustatytiems reikalavimams laipsnis yra susietas su sutarties dalyku ir nėra nieko, kas leistų manyti, kad šis vertinimo kriterijus pažeidžia Direktyvos 2004/18 2 straipsnyje nustatytus principus (tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas).
- 65 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip: Direktyvos 2004/18 2 straipsnį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais perkančiajai organizacijai iš principo leidžiama vykstant viešajam pirkimui konkurso dalyvių pateiktų pasiūlymų vertinimo kriterijumi laikyti tokių pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentuose įtvirtintiems reikalavimams laipsnį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 66 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- 1. 1989 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/665/EEB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su peržiūros procedūrų taikymu sudarant viešojo prekių pirkimo ir viešojo darbų pirkimo sutartis, derinimo, iš dalies pakeistos 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/66/EB, 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų**

pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jie iš principo nedraudžia konstatuoti, jog konkurso dalyvių pasiūlymai įvertinti neteisėtai, remiantis vien tuo, kad tarp konkurso laimėtojo ir pasiūlymus vertinusių perkančiosios organizacijos paskirtų ekspertų buvo reikšmingų sąsajų. Perkančioji organizacija bet kuriuo atveju privalo patikrinti, ar egzistuoja interesų konfliktai, ir imtis tinkamų priemonių, skirtų jiems išvengti, nustatyti ir pašalinti. Nagrinėjant ieškinį, kuriuo siekiama panaikinti sprendimą dėl sutarties sudarymo remiantis ekspertų šališkumu, iš konkurso dalyvio, kurio pasiūlymas atmestas, negalima reikalauti konkrečiai įrodyti, kad ekspertų elgesys buvo šališkas. Iš esmės būtent nacionalinėje teisėje turi būti nustatyta, ar ir kiek kompetentingos administracinės ir teisminės valdžios institucijos privalo atsižvelgti į aplinkybę, kad eventualus ekspertų šališkumas būtų turėjęs poveikį sprendimui dėl sutarties sudarymo ar nebūtų jo turėjęs.

Direktyvos 89/665, iš dalies pakeistos Direktyva 2007/66, 1 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą ir Direktyvos 2004/18 2 straipsnį, 44 straipsnio 1 dalį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais reikalaujama, jog deramai informuotas ir įprastai rūpestingas konkurso dalyvis, kuris galėjo suprasti konkurso sąlygas tik tada, kai, įvertinusi pasiūlymus, perkančioji organizacija pateikė išsamią informaciją apie savo sprendimo motyvus, pasibaigus nacionalinėje teisėje numatytam terminui turėtų teisę apskusti konkurso teisėtumą. Pasinaudoti tokia apskundimo teise jis gali iki paskutinės sprendimo dėl sutarties sudarymo apskundimo termino dienos.

2. Direktyvos 2004/18 2 straipsnį ir 53 straipsnio 1 dalies a punktą reikia aiškinti taip, kad jais perkančiajai organizacijai leidžiama vykstant viešajam pirkimui konkurso dalyvių pateiktų pasiūlymų vertinimo kriterijumi laikyti tokių pasiūlymų atitikties pirkimo dokumentuose įtvirtintiems reikalavimams laipsnį.

Parašai.